

ANBEFALT

Bøker, artikler og nettsted vi liker.

BOK

James Salter: *Alt som er* (Arneberg forlag, 2015)

At den litterære kulturen er nekrofil, kan det ikke herske noen tvil om. Vi overser forfattere i tiår etter tiår, men i det øyeblikk de utånder, kaster vi oss over bøkene deres. Denne spalten er ikke noe bedre, og i anledning den amerikanske forfatteren James Salters død i forrige uke, anbefaler vi hans siste roman, *Alt som er*, som akkurat er utkommet i Merete Alfsens oversettelse. I sin anmeldelse av originalen i 2013 skrev Erik Bjerck Hagen blant annet at romanen viser Salters strålende små scener, og at «av Salters konsise samleier er det vanskelig å få nok».

ARRANGEMENT

«Slekters gang – snikkikk med Jan Kjærstad». Litteraturhuset i Oslo, 30. juni kl. 19.

Ingen vet å ta ferie som nordmenn – landet er som kjent stengt i hele juli, det gjelder også de institusjonene som forer oss med litteraturarrangementer. Men én liten arrangementsserie holder stand, *Snikkikk*, hvor hovedstadens nysgjerrigperer får gløtte inn i noen av høstens utgivelser på forhånd. Og hva passer vel bedre enn å snoke i manuskriptet til en sann nysgjerrigper av en forfatter? Jan Kjærstad letter på sløret.

BOK

Fredrik Fasting Torgersen: «Hvis himmelen. Dikt og fotografier fra Oslos skygesider på 70-tallet». SpreDet forlag, 2013

Uansett hvordan man forholder seg til spørsmålet om hvorvidt han var utsatt for et justismord: Nylig avdøde Fredrik Fasting Torgersen var ikke bare poet, han var også en dyktig fotograf, noe som fremkommer i «Hvis himmelen». Boken samler dikt og foto fra Torgersens spalte «På livets skyggeside» som gikk i bladet *Aktuell Rapport* fra 1974-82. Fotoene byr på uvanlig sterke portretter av uteliggere, skapsprengere og andre ulykkesfugler i Oslos gater. (Se også Ukens bilde, side 25.)

DEBATTBOK

Det perfekte mareritt

Mari Grinde Arntzen kartlegger perfeksjonismens seiersgang. Det er ikke noe pent syn.

Mari Grinde Arntzen
PERFEKT. SKAPSELN AV DET PLETTFRIE MENNESKET.
174 sider. Manifest 2015

I sin forrige bok, *Kleskoden*, tok journalist og forfatter Mari Grinde Arntzen opp moten. I den nylig utkomne *Perfekt* ser hun nærmere på de eskalierende perfeksjonistiske idealene om utseende, image og livsførsel som er blitt et av de definierende trekkene ved 2000-tallet.

Startpunktet for boken er lanseringen av magasinet «Henne Vakker» i 2014. Arntzen presenterer det som et slags sannhetens øyeblikk, da selv den perfeksjonistiske livsstilens kjernemålgruppe og allierte, unge mote- og skjønnhetsbloggere, sa stopp. Det er et godt valgt sted å starte, ekvivalenten til det tenkte øyeblikket da kramperussen setter ned ølboksen og Bjørgen og Johaug står over en treningsøkt. Plutselig ser alle at noe har gått for langt.

I hvert fall midlertidig. Ut over den umiddelbare kvalmen over et produkt som plutselig viser det ekstreme i perfeksjonismen, er det dårlig med reelle motkrefter. Hyperperfeksjonismen er et av disse merkelige fenomenene som nekter å bli borte uansett hvor mye det advares mot dem.

Krav. Arntzen stiller opp en historie hvor eldre tiders mer eller mindre selvpålagte krav til kvinner, helst skjønnhet og en form for presentabel hjemmefront, får selskap av stadig flere: utdanning, karriere, et godt nettverk – og ikke istedenfor, men i tillegg til de gamle. Samtidig som utseendekravene kommer nærmere og nærmere kroppen i den moderne, mer avkledde verden. Vi er endt opp i «skalpellens tid», konkluderer Arntzen.

Ironien her er selvsagt at mye av den moderne pakken ble solgt inn som «kvinnefrigjøring». Og dobbeltkommunikasjon er en av bærebjelkene i prosjektet perfekt. Arntzen refererer til Agnes Ravatns insistering på at kvinnebladene i økende grad er venninnen fra helvete, som forteller deg at det fine, gode og deilige i livet innebærer at du må gjøre slik og sånn og ikke minst viktig: Kjøp dette og hint.

Arntzen glemmer ikke et øyeblikk at det står en enorm industri klar til å selge deg ting du forbigående kan forveksle med

Forskyves: Det som var bra nok i går, er altfor dårlig i morgen. «Idealet» blir stadig fjernere fra det virkelige livet, skriver Morgenbladets anmelder. Her fra London Fashion Week.

FOTO: CHRIS MOORE/GETTY IMAGE

lykke. Hun tar et solid oppgjør med den delen av blad- og bloggbransjen som er lite mer enn kamuflerte påvirknings-, salgs- og reklamekanaler. Kanskje enda tydeligere enn Ravatn får Arntzen frem at venninnen din på glanset papir ikke bare forteller deg at du ikke er god nok, men også foreslår at du skal øse ut penger for å kompensere. Det er ikke pent.

Når idealer skal være evig uoppnåelige, må de forandres og utvikles. Det er det som gjør denne skuta så ekstremt tung å snu: Det handler om mer enn styring, det handler om selve motorverket. Målene flyttes: Det som var bra nok i går, er altfor dårlig i morgen. Slik opp-

rettholdes det store maskineriet. Det er presset fra moteindustrien, bare overført på alle livsområder du stort sett kan tenke deg. Og resultatet er selvsagt at «idealet» blir stadig fjernere fra det virkelige livet. Det er forfatteren ikke alene om å mene. Men Arntzen tenker lenger.

Ironisk. Menneskelivet har i årtusener vært i hva filosofen Thomas Hobbes i *Leviathan* fra 1651 kalte «naturtilstanden» og som han karakteriserte med den berømte tiraden «solitary, poor, nasty, brutish and short». I store deler av verden er dette fortsatt tilfelle.

Da blir det uhyre ironisk at

WHO, som Arntzen påpeker, presterer å definere helse som «fullstendig fysisk, mentalt og sosialt velvære». Hvordan kan da noe bli godt nok? En slik definisjon gjør oss alle syke. Og Arntzen oppdager også at anbefalt BMI er flyttet mange prosent ned helt uten reelt helsemessig grunnlag.

Det er klart at når verdensorganisasjonene går i bresjen for den grunnløse og umulige perfeksjonismen, kan man ikke lenger flire og snakke om «i-landsproblemer». Spesielt når kvinner i ikke-vestlige kulturer etter bare kort tid med vestlige media blir misfornøyde med og deprimerte over eget utseende. Problemet er verdensomspennende. Og det gjelder ikke bare kvinner heller forresten. Sjekk næravisen din, av typen Oslo By: Menn med hundre par sko presenteres snarere som spennende pionerer til etterfølgelse enn som forstyrrede hamstre-re.

Men Arntzen kunne kanskje sett mer på motkrefter bortenfor avvisspaltistene og adferdpsykologene, gode som de ofte er. For alle driver ikke vettløst inn i galskapen. Kloke kvinner prøvde for eksempel for noen år siden å innføre begrepet «good enough mothering» for å begrense det hysteriske draget av at mor pluss far pluss barn må være lik perfekt.

Når idealer skal være evig uoppnåelige, må de forandres og utvikles.

Åpenbart briljant. Så hvorfor motvirker kvinner selv denne geniale middelveien ved maniske blogginnlegg om «den hektiske, men fineste» dagen med den beste hytteoppvåkningen og fineste frokosten før de beste foreldrene og de fineste barna med det beste utstyret og den fineste matpakken drar til den beste skibakken i de fineste timene før den beste påskemiddagen med de fineste vennene og de beste barna deres, og har de beste lekene og de fineste aktivitetene før alle de beste barna stuper utslitt i seng og den fineste mannen får den beste hyrdestunden når all den fineste oppvasken er tatt?

Ja, det var det, da. Kanskje vi bare må slutte å se dette som skryt. Arntzen virker nærmere å se det som rop om hjelp. Det spørs om ikke det er mer fruktbart.

Lasse Midttun